

Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý ngân sách nhà nước trên địa bàn phường Nhơn Hòa, thị xã An Nhơn, tỉnh Bình Định

NGUYỄN THỊ NGÂN LOAN*
NGUYỄN MINH MUỘN**

Chính quyền cấp xã, phường muốn thực hiện có hiệu quả những nhiệm vụ chính trị của địa phương, thì cần có một nguồn ngân sách đủ mạnh và phù hợp với đặc điểm của địa phương. Chính vì vậy, thời gian qua phường Nhơn Hòa, thị xã An Nhơn, tỉnh Bình Định đã nỗ lực thực hiện nhiều giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý ngân sách nhà nước (NSNN) trên địa bàn và đạt được những kết quả nhất định. Tuy nhiên, bên cạnh kết quả đạt được, thì vẫn còn nhiều hạn chế cần khắc phục trong thời gian tới.

THỰC TRẠNG

Những kết quả đạt được

Căn cứ hướng dẫn của Thông tư số 344/2016/TT-BTC, ngày 30/12/2016 của Bộ Tài chính quy định về quản lý ngân sách và các hoạt động tài chính của xã, phường, thị trấn, những năm qua, phường Nhơn Hòa đã hoàn thành tốt nhiệm vụ quản lý ngân sách trên địa bàn, công tác lập dự toán ngân sách của phường đã đi vào nề nếp. Hàng năm, căn cứ vào quyết định của Chính phủ, thông tư hướng dẫn của Bộ Tài chính và kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của Nhà nước và địa phương, UBND phường Nhơn Hòa lập dự toán ngân sách. Bộ phận Tài chính - Kế toán Phường có trách nhiệm lập dự toán ngân sách theo mục lục ngân sách và biểu mẫu do Bộ Tài chính quy định để UBND trình HĐND Phường xem xét, thảo luận và quyết định.

Bảng 1 cho thấy, giai đoạn 2016-2020, UBND phường Nhơn Hòa lập dự toán thu, chi ngân sách theo đúng chế độ, tiêu chuẩn, định mức trình lên cho HĐND phường Nhơn Hòa thẩm định và quyết định. Số liệu thu, chi ngân sách được HĐND quyết định tăng qua các năm và đảm bảo cân đối thu, chi.

Việc tổ chức chấp hành chi trên địa bàn Phường: Phường đã thực hiện cấp phát kinh phí trên cơ sở hệ thống các định mức, tiêu chuẩn, đảm bảo việc cấp phát kinh phí theo kế hoạch được duyệt. Đồng thời, thực hiện nghiêm ngặt khoản dự trữ kinh phí để xử lý khi có nhu cầu đột xuất hoặc mất cân đối giữa thu, chi trong quá trình chấp hành. Triệt để thực hiện thanh toán trực tiếp, nghĩa là, mọi khoản kinh phí chi trả từ ngân sách phải do Kho bạc Nhà nước trực tiếp thanh toán.

Về công tác lập dự toán: Do nhận thức được vị trí, vai trò của công tác lập dự toán, cấp ủy chính quyền cơ sở phường Nhơn Hòa đã chủ động chỉ đạo xây dựng dự toán. Dự toán dựa vào tình hình phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương và căn cứ vào các luật cho phép. Công tác lập dự toán đảm bảo dân chủ, công bằng, đúng trình tự, chất lượng dự toán từng bước được nâng cao, nội dung thu, chi tương đối sát với thực tế phát sinh, đảm bảo đúng mục lục ngân sách.

BẢNG 1: DỰ TOÁN THU, CHI NGÂN SÁCH GIAI ĐOẠN 2016-2020 TRÊN ĐỊA BÀN PHƯỜNG NHƠN HÒA, THỊ XÃ AN NHƠN, TỈNH BÌNH ĐỊNH

Đơn vị: Tỷ đồng

Năm	Thu NSNN	Thu ngân sách phường	Chi ngân sách phường
2016	25,464	13,812	13,812
2017	17,556	13,294	13,294
2018	36,756	29,016	29,016
2019	47,159	39,059	39,059
2020	49,235	39,335	39,335

Nguồn: UBND phường Nhơn Hòa

* TS., Trường Đại học Quy Nhơn

** UBND phường Nhơn Hòa, thị xã An Nhơn, tỉnh Bình Định

BẢNG 2: KẾT QUẢ THỰC HIỆN CHI NGÂN SÁCH CỦA PHƯỜNG NHƠN HÒA, THỊ XÃ AN NHƠN, TỈNH BÌNH ĐỊNH GIAI ĐOẠN 2016-2020

Năm	Chi ngân sách phường	Chi đầu tư phát triển	Chi thường xuyên
2016	14,009 tỷ đồng, đạt 102% so dự toán thị xã giao và đạt 101,4% so với kế hoạch.	4,700 tỷ đồng, đạt 49,5% so với kế hoạch.	9,309 tỷ đồng, trong đó chi thường xuyên trong dự toán 4,281 tỷ đồng đạt 102% so kế hoạch.
2017	19,659 tỷ đồng, đạt 260,2% so dự toán thị xã giao và đạt 127,6% so với kế hoạch.	10,611 tỷ đồng, đạt 103,1% so với kế hoạch.	9,047 tỷ đồng, trong đó chi thường xuyên trong dự toán 5,536 tỷ đồng đạt 111,4% so với kế hoạch.
2018	24,914 tỷ đồng, đạt 306% so dự toán thị xã giao và đạt 85,8% so với kế hoạch.	17,350 tỷ đồng, đạt 72% so với kế hoạch.	7,366 tỷ đồng, đạt 155,9% so với kế hoạch.
2019	66,687 tỷ đồng, đạt 298,4% so dự toán thị xã giao và đạt 112,8% so với kế hoạch.	56,628 tỷ đồng, đạt 105,7% so với kế hoạch.	9,658 tỷ đồng, đạt 187,2% so với kế hoạch.
2020	52,828 tỷ đồng, đạt 267,82% so với chi tiêu thị xã giao và đạt 136,1% so với kế hoạch.	37,500 tỷ đồng, đạt 115,6% so với kế hoạch.	14,128 tỷ đồng, đạt 248,1% so với kế hoạch.

BẢNG 3: KẾT QUẢ THỰC HIỆN THU NGÂN SÁCH PHƯỜNG NHƠN HÒA, THỊ XÃ AN NHƠN, TỈNH BÌNH ĐỊNH GIAI ĐOẠN 2016-2020

Năm	Thu ngân sách phường	Trong đó			
		Thu các khoản phường hưởng 100%	Thu các khoản phân chia theo tỷ lệ %	Thu trợ cấp ngân sách	Thu chuyển nguồn
2016	14,009 tỷ đồng, đạt 144,2% so với chỉ tiêu thị xã giao và đạt 101,4% so với kế hoạch.	3,160 tỷ đồng, đạt 219,6% so với kế hoạch.	3,900 tỷ đồng, đạt 37,3% so với kế hoạch.	6,949 tỷ đồng, đạt 361,8% so với kế hoạch.	1,086 tỷ đồng
2017	19,658 tỷ đồng, đạt 260,2% so với chỉ tiêu thị xã giao và đạt 127,6% so với kế hoạch.	1,908 tỷ đồng, đạt 67,1% so với kế hoạch.	10,394 tỷ đồng, đạt 104,8% so với kế hoạch.	6,846 tỷ đồng, đạt 321,5% so với kế hoạch.	509,859 triệu đồng
2018	24,914 tỷ đồng, đạt 306% so với chỉ tiêu thị xã giao và đạt 58,8% so với kế hoạch.	3,592 tỷ đồng, đạt 190,7% so với kế hoạch.	15,546 tỷ đồng, đạt 62,6% so với kế hoạch.	5,770 tỷ đồng, đạt 253,1% so với kế hoạch.	6,200 triệu đồng.
2019	66,687 tỷ đồng, đạt 298,4% so với chỉ tiêu thị xã giao và đạt 112,8% so với kế hoạch.	1,564 tỷ đồng, đạt 56,5% so với kế hoạch.	60,104 tỷ đồng, đạt 11,2% so với kế hoạch.	5,006 tỷ đồng, đạt 215,5% so với kế hoạch.	12,200 triệu đồng
2020	52,828 tỷ đồng, đạt 267,82% so với chi tiêu thị xã giao và đạt 136,1% so với kế hoạch.	755,871 triệu đồng, đạt 46,1% so với kế hoạch.	38,910 tỷ đồng, đạt 128,2% so với kế hoạch.	8,646 tỷ đồng, đạt 374,6% so với kế hoạch.	4,477 tỷ đồng

Công tác chấp hành dự toán thu: Ngay từ đầu năm, UBND Phường đã xây dựng kế hoạch cụ thể triển khai thực hiện dự toán thu ngân sách hàng năm và biện pháp thu đối với từng nguồn thu. Quyết định giao chỉ tiêu thu trên một số lĩnh vực, như: phí, lệ phí, thu đất công ích và hoa lợi công sản, thu nợ các khoản quỹ trong nhân dân, thu tiền sử dụng đất... cho một số ban, ngành có liên quan, nhằm tăng tính chủ động và phối hợp trong quá trình thu. Thường xuyên theo dõi, kiểm tra, nắm bắt kịp thời tiến độ từng nguồn thu và có những biện pháp chỉ đạo kịp thời. Các khoản thu do Phường quản lý và tổ chức thực hiện đều được đảm bảo sát với nội dung kinh tế phát sinh, thu đúng, thu đủ, đôn đốc

nộp kịp thời vào Kho bạc Nhà nước. Có những năm, Phường không những khai thác tốt nguồn thu chiếm tỷ trọng lớn, mà còn chú trọng khai thác tận thu các khoản có tỷ trọng nhỏ để có nguồn chủ động đáp ứng nhiệm vụ chi hoạt động của bộ máy chính quyền cơ sở. Nhìn chung, hoạt động dự toán thu ngân sách của Phường đều được thực hiện tốt.

Công tác chấp hành dự toán chi: Phường đều chi ngân sách đảm bảo tuân thủ dự toán được duyệt, kiểm soát chi chặt chẽ, có hiệu quả, đúng chính sách chế độ nhà nước. Phường đã tiết kiệm một phần chi thường xuyên dành cho chi sửa chữa, mua sắm trang thiết bị phục vụ chuyên môn. Công tác điều hành có nhiều tích cực, các khoản chi lương, phụ cấp cho cán bộ Phường, khu vực được chi trả kịp thời; đã trích nộp bảo hiểm xã hội, y tế cùng với chi trả lương, không còn để nợ. Chi hoạt động cho các ban, ngành được thực hiện đầy đủ, đáp ứng tốt nhu cầu phục vụ công tác quản lý nhà nước của Phường.

Bảng 2 cho thấy, trong giai đoạn 2016-2020, các khoản chi của phường Nhơn Hòa đều nằm trong dự toán đã được cơ quan có thẩm quyền giao và đạt chỉ tiêu so với dự toán thị xã An Nhơn giao.

Công tác quyết toán: Cùng với việc tổ chức triển khai thực hiện Luật Ngân sách nhà nước, việc triển khai thực hiện chế độ kế toán kép theo quy định của Bộ Tài chính, đến nay, cán bộ kế toán ngân sách phường đã hạch toán, ghi chép vào sổ kế toán có nề nếp. Việc thực hiện chế độ báo cáo kế toán được chấp hành nghiêm túc, chất lượng báo cáo ngày càng tiến bộ, đảm bảo số liệu khớp đúng, phản ánh đúng mục lục NSNN, từng bước đáp ứng yêu cầu kiểm tra, kiểm soát, tổng hợp và phân tích, đánh giá các hoạt động tài chính của chính quyền cơ sở.

Để thực hiện tốt công tác khóa sổ và quyết toán ngân sách hàng năm, Ban Tài chính Phường đã phối hợp với Kho bạc Nhà nước thị xã An Nhơn đối chiếu lại toàn bộ các khoản thu, chi đầy đủ, chính xác các khoản thu, chi theo mục lục NSNN. Hàng tháng, Phường có báo cáo tình hình thu, chi ngân sách; mỗi quý đều tiến hành báo cáo quyết toán, lập bảng kê đối chiếu thu, chi gửi Phòng Tài chính - Kế hoạch thị xã An Nhơn kiểm tra, chuyển sang Kho bạc Nhà nước để tổng hợp quyết toán ngân sách phường và NSNN.

Bảng 3 cho thấy, giai đoạn 2016-2020, các khoản thu ngân sách của phường Nhơn Hòa đều đạt cao so với chỉ tiêu thị xã An Nhơn giao và so với kế hoạch HĐND Phường đề ra từ các khoản thu Phường hưởng 100%, đến các khoản thu phân chia theo tỷ lệ đến thu trợ cấp ngân sách và thu chuyển nguồn.

Công tác kiểm tra, chấp hành các chế độ quản lý ngân sách và các hoạt động tài chính khác: Những năm qua, cán bộ quản lý tài chính các cấp đã tích cực đi cơ sở và hướng dẫn cán bộ Ban Tài chính Phường chấp hành Luật Ngân sách nhà nước, đồng thời, thực hiện giám sát các hoạt động tài chính khác tại cơ sở. Thông qua thẩm định dự toán thu, chi ngân sách của Phường và các hoạt động tài chính khác đã kiểm tra các căn cứ xây dựng dự toán đảm bảo thu đúng, thu đủ, không bỏ sót các nguồn thu, định hướng cho cơ sở bố trí cơ cấu chi đúng chế độ, tiết kiệm, hiệu quả. Thông qua kiểm soát chi tại Kho bạc Nhà nước và Phòng Tài chính - Kế hoạch đã phát hiện các khoản chi sai, thu sai, từ đó, có giải pháp uốn nắn kịp thời. Qua công tác kiểm tra chấp hành chế độ kế toán, thẩm định quyết toán đã phát hiện và uốn nắn kịp thời các vi phạm góp phần đưa công tác quản lý tài chính của Phường đi vào nề nếp theo luật định. Thông qua hoạt động thanh tra tài chính và thanh tra nhân dân đã phát hiện và đề nghị chính quyền cơ sở điều chỉnh bổ sung khoản thu, đình chỉ các khoản chi chưa hợp lý.

Việc thực hiện dân chủ, công khai tài chính: Trong thời gian qua, Phường đã tổ chức công khai trực tiếp toàn bộ dự toán, quyết toán trước và trong các cuộc họp của Đảng bộ, HĐND, UBND và thông báo trên loa truyền thanh và tổ chức niêm yết công khai tại trụ sở UBND Phường.

Một số hạn chế, tồn tại

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác quản lý ngân sách của Phường vẫn còn nhiều hạn chế, cụ thể là: Công tác lập dự toán ngân sách chưa bao quát hết nguồn thu, chưa sát với thực tế, cơ cấu chi còn bất hợp lý; có năm còn chưa căn cứ vào định mức, tiêu chuẩn luật định, làm cho công tác điều hành thực hiện dự toán bị động, phải điều chỉnh, bổ sung nhiều gây khó khăn cho công tác kiểm tra, kiểm soát của cơ quan tài chính. Công tác chấp hành dự toán thu chưa thực hiện khai thác nguồn thu triệt để; đôi khi, Phường còn coi thường

nguồn thu có tỷ trọng nhỏ, vẫn còn trông chờ vào sự cấp bổ sung từ ngân sách cấp trên. Bên cạnh một số khoản thu đạt, như: thu lệ phí trước bạ nhà đất, thu thuế sử dụng đất phi nông nghiệp, thu đấu giá sử dụng diện tích chợ, thu thuế giá trị gia tăng và thu nhập doanh nghiệp cũng còn một số khoản thu chưa đạt, như: thu đóng góp tự nguyện của nhân dân để làm đường bê tông xi măng, thu lệ phí chứng thực.

Về công tác chấp hành dự toán chi: Có những năm Phường chi không đúng dự toán, chưa đúng mục đích, chưa đảm bảo trật tự ưu tiên. Tỷ lệ chi thường xuyên cao, một số nội dung chi vượt kế hoạch. Tỷ lệ chi đầu tư xây dựng cơ bản từ nguồn ngân sách phường đạt thấp, do không thu được tiền sử dụng đất, ảnh hưởng đến kế hoạch đầu tư xây dựng cơ bản của Phường trong năm. Chưa thực hiện các báo cáo tình hình quản lý tài sản theo Thông tư số 144/2017/TT-BTC, ngày 29/12/2017 của Bộ Tài chính hướng dẫn một số nội dung của Nghị định số 151/2017/NĐ-CP, ngày 26/12/2017 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Quản lý, sử dụng tài sản công.

Bên cạnh đó, công tác quyết toán chưa phản ánh chính xác, kịp thời các nghiệp vụ kinh tế phát sinh, công tác quản lý, theo dõi tài sản còn yếu kém, chất lượng báo cáo và thời gian gửi báo cáo còn chưa đáp ứng được yêu cầu.

ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP

Trong thời gian tới, để nâng cao hiệu quả quản lý NSNN phường Nhơn Hòa cần tập trung thực hiện những giải pháp sau:

Thứ nhất, nâng cao trách nhiệm của chính quyền địa phương trong quản lý về NSNN

Theo đó, cần tổ chức thực hiện ngân sách địa phương, phối hợp với các cơ quan nhà nước cấp trên trong việc quản lý NSNN trên địa bàn Phường và báo cáo về NSNN theo quy định của pháp luật. Quản lý và sử dụng hợp lý, có hiệu quả quỹ đất được để lại phục vụ các nhu cầu công ích ở địa phương; xây dựng và quản lý các công trình công cộng, đường giao thông, trụ sở, trường học, trạm y tế, công trình điện, nước theo quy định của pháp luật.

Bên cạnh đó, huy động sự đóng góp của các tổ chức, cá nhân để đầu tư xây dựng các công trình kết cấu hạ tầng của Phường trên nguyên tắc dân chủ, tự nguyện. Việc quản lý các khoản đóng góp này phải công khai, có kiểm tra, kiểm soát và bảo đảm sử dụng đúng mục đích, đúng chế độ theo quy định của pháp luật.

Thứ hai, nâng cao hiệu quả công tác quản lý ngân sách trên địa bàn

Để tăng cường công tác quản lý ngân sách và các hoạt động tài chính khác của Phường theo đúng quy định của Luật Ngân sách nhà nước và các quy chế hoạt động của các quỹ tài chính ngoài ngân sách, cần tiếp tục tuyên truyền, phổ biến, quán triệt sâu sắc Luật Ngân sách nhà nước và các quy chế hoạt động của các

quỹ tài chính ngoài ngân sách tới toàn thể cán bộ trong Phường. Đồng thời, trong quá trình thực hiện phải tuân thủ nghiêm ngặt toàn bộ nội dung quản lý NSNN theo đúng quy định.

Thứ ba, tăng cường đôn đốc, rà soát và có biện pháp tổ chức thu các nguồn thu

Theo đó, cần tổ chức triển khai công tác thu ngân sách ngay sau khi có nghị quyết của HĐND Phường. Thực hiện giao chỉ tiêu thu đối với một số lĩnh vực, như: thu thuế, phí lệ phí chứng thực, thu tiền sử dụng đất, thu đấu giá đất công ích, thu phạt vi phạm hành chính cho một số ban ngành có liên quan để tăng tính chủ động và tích cực phối hợp trong công tác thu theo chức năng, nhiệm vụ của từng ngành.

Đặc biệt, đối với khoản thu từ đất công ích và đất công: Thành lập tổ công tác kiểm tra, rà soát diện tích ruộng đất dự phòng trên toàn phường đưa vào quản lý không để sót lọt. Trước khi đấu giá cần tính mốc đấu giá theo sát mức cho thuê ruộng, đất nông nghiệp của hộ nhân dân. Trong quá trình tổ chức đấu giá phải thực hiện công khai, đúng quy chế và thu dứt điểm một lần số tiền trúng đấu giá nộp vào ngân sách phường. Cùng với công tác đấu giá ruộng đất dự phòng, triển khai thu tiền đối với những hộ dân mà năm 2021 không đấu giá, không nộp tiền, nhưng vẫn sản xuất, để tăng nguồn thu cho ngân sách...

Thứ tư, thường xuyên đẩy mạnh công tác kiểm tra, giám sát các hoạt động chi tiêu trên địa bàn

Phường cần tổ chức các hội nghị hướng dẫn thực hiện quy trình kiểm soát chi NSNN qua Kho bạc Nhà nước. Công khai các nội dung kiểm soát chi đối với các đơn vị sử dụng NSNN thực hiện đúng các quy định của Luật Ngân sách nhà nước.

Đồng thời, ban hành đồng bộ, đầy đủ các định mức về chi tiêu ngân sách. Nhân tố này đóng vai trò quan trọng trong việc thực hiện công tác quản lý chi ngân sách từ khâu duyệt, phân bổ dự toán chỗ đến thực hiện kiểm soát, thanh và quyết toán NSNN.

Bên cạnh đó, việc mua sắm, trang thiết bị làm việc tại cơ quan phải đúng đối tượng, phục vụ thiết thực, hiệu quả cho công việc, đáp ứng yêu cầu đổi mới công nghệ theo quy định do cơ quan, tổ chức ban hành. Không được mua trang thiết bị làm việc chi sai đối tượng, vượt định mức, tiêu chuẩn, chế độ.

Thứ năm, nâng cao nhận thức, ý thức của đối tượng chấp hành và sử dụng ngân sách trên địa bàn

Đối tượng chấp hành nộp ngân sách

Thường xuyên tuyên truyền sâu rộng các chế độ về thuế tới các hộ kinh doanh, doanh nghiệp và nhân dân.

Đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền theo hướng tuyên truyền trực tiếp đến đối tượng; Thường xuyên tổ chức tập huấn, bồi dưỡng công tác kế toán cho các doanh nghiệp, đồng thời, cung cấp kịp thời những thông tin về chính sách, chế độ thuế cho các doanh nghiệp để chấp hành; Thiết lập đường dây điện thoại nóng để kịp thời hướng dẫn, giải thích những vướng mắc cho đối tượng nộp thuế.

Đối tượng sử dụng ngân sách

Mỗi cán bộ, công chức phải nêu cao ý thức tiết kiệm ngay trong chính quá trình thực hiện công việc của mình cũng như đề xuất được những sáng kiến giúp tiết kiệm được các khoản chi, đồng thời tăng thu cho NSNN; phải kiên quyết cắt giảm những khoản chi kém hiệu quả và chưa thực sự cần thiết.

Công tác thanh tra, kiểm tra cần phải được thực hiện thường xuyên, cụ thể hơn nữa để kịp thời ngăn chặn và phát hiện các sai phạm. Khi phát hiện sai phạm cần xử lý nghiêm minh, đúng quy định, tránh hiện tượng bao che, nể nang trong xử lý.

Thứ sáu, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác quản lý ngân sách

Để nâng cao hiệu quả của công tác quản lý, điều hành ngân sách và các hoạt động tài chính khác thì việc ứng dụng công nghệ thông tin vào quản lý tài chính là hết sức cần thiết. Cần trang bị máy móc, thiết bị tin học, phần mềm quản lý chuyên dùng và phần mềm kế toán ngân sách cho Phường, đồng thời, đi đôi với việc trang bị máy móc, thiết bị cần phải tập huấn cho các cán bộ làm công tác này về chuyên môn, cùng kiến thức cơ bản.

Triển khai thực hiện tốt hệ thống quản lý thông tin ngân sách và kho bạc (TABMIS); tăng cường trao đổi trực tuyến với các cơ quan có liên quan, như: Phòng Tài chính - Kế hoạch thị xã An Nhơn, đảm bảo tiếp nhận, xử lý và chuyển tiếp các thông tin một cách chính xác, kịp thời. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Quốc hội (2015). *Luật Ngân sách nhà nước*, số 83/2015/QH13, ngày 25/6/2015
2. Bộ Tài chính (2016). *Thông tư số 344/2016/TT-BTC*, ngày 30/12/2016 quy định về quản lý ngân sách và các hoạt động tài chính khác của phường, phường, thị trấn
3. UBND phường Nhơn Hòa (2015-2021). *Báo cáo về tình hình thực hiện thu - chi ngân sách và dự toán thu - chi ngân sách các năm, từ năm 2015 đến 2021*